

MODULUL 4: CELE MAI BUNE PRACTICI ȘI ETICĂ

Obiectiv: Obiectivul acestui modul este de a promova antreprenoriatul responsabil, etic și sustenabil în domeniul AI. Îți oferă o listă de linii directoare și liste de verificare pe care le poți folosi atunci când îți creezi startup-ul bazat pe AI.

1. Linii directoare pentru utilizarea responsabilă a AI

Așa cum s-a arătat anterior, Inteligența Artificială poate fi utilizată în multe moduri într-o companie. Poate ajuta la generarea de idei, crearea de conținut, analiza piețelor, proiectarea vizualurilor, economisirea timpului pentru sarcini repetitive etc. Folosită corect, crește productivitatea și creează noi oportunități. Folosită prost, poate crea greșeli, dăunează oamenilor sau poate declanșa o pierdere de credibilitate. De aceea, unele linii directoare pentru utilizarea responsabilă a AI trebuie aplicate încă din prima zi când îți creezi și dezvolti afacerea.

Principiu	Ce să faci?
Transparență	➤ Informează clar utilizatorii atunci când se folosește AI. Adaugă, de exemplu, un scurt disclaimer atunci când publici conținut asistat de AI. ➤ Dacă AI ia o decizie care afectează un client, fii pregătit să explici cum a fost luată acea decizie
Corectitudine	➤ Dacă aveți un instrument AI utilizat de clienți, testați-l cu persoane din medii diferite înainte de a-l lansa. ➤ Verificați regulat instrumentele dvs. AI pentru rezultate părtinitoare sau injuste. Cum să faceți asta? ▪ Citiți documentația și rapoartele de transparență furnizate de furnizorii de AI și/sau întrebați direct furnizorul dacă modelul lor a fost auditat pentru părtinire. ▪ Încercați să rulați aceeași solicitare cu diferite variabile demografice (nume, genuri, naționalități) și căutați modele. Acest lucru se numește „testare diferențială” și nu necesită

	abilități tehnice. ▪ Țineți evidența rezultatelor de-a lungul timpului pentru a identifica modele. ▪ Luați în considerare utilizarea instrumentelor de detectare a părtinirii, cum ar fi AI Fairness 360 de la IBM (gratuit).
Responsabilitate	Amintiți-vă că sunteți responsabil pentru tot ceea ce faceți sau creați cu AI. ➤ Atribuiți cuiva (chiar și ție) responsabilitatea pentru fiecare instrument AI pe care îl folosești. ➤ Ține evidența instrumentelor AI pe care le folosești, pentru ce scop și din când. Acest lucru poate fi util în cazul în care apare o problemă.
Fiabilitate	Leșirile AI ar trebui verificate înainte de a fi utilizate. ➤ Verifică întotdeauna faptele, datele... prin surse de încredere înainte de a publica sau prezenta ceva. ➤ Acordă o atenție deosebită numerelor, statisticilor, numelui și datelor. Acestea sunt locurile unde AI "halucinează" cel mai frecvent (inventează informații false). ➤ Când este posibil, poți rula aceeași întrebare prin mai multe instrumente și compara rezultatele.
Supravegherea umană	➤ Întotdeauna păstrează un om capabil să revizuiască sau să anuleze deciziile conduse de AI. Acest lucru este și mai important pentru deciziile cu mize mari, cum ar fi angajarea cuiva sau stabilirea prețurilor. ➤ Dacă simți că un rezultat generat de AI este greșit, încrede-te în sentimentul tău și investighează-l. ➤ Planifică momente regulate de revizuire pentru a evalua instrumentele tale AI.
Confidențialitatea datelor și sustenabilitatea sunt abordate mai jos.	

În cele din urmă, asigură-te că știi regulile care se aplică ție

În Europa, startup-urile care lucrează cu AI trebuie să înțeleagă două reglementări cheie:

- Legea UE privind AI, care se concentrează pe sisteme AI responsabile și de încredere.
- Regulamentul general privind protecția datelor (GDPR), care protejează datele personale și oferă utilizatorilor control asupra informațiilor lor.

Ce să faci?

- Verificați legile și reglementările din țara și regiunea dumneavoastră pentru a vă asigura că startup-ul dumneavoastră le respectă.
- Începeți prin a identifica utilizările AI care prezintă cele mai mari riscuri, astfel încât să puteți acorda o atenție specială regulilor care se aplică acestora.

2. Confidențialitatea datelor și conformitatea

Inteligența Artificială creează oportunități pentru inovație, dar și responsabilități. Una dintre primele domenii reglementate la nivel mondial este confidențialitatea datelor: modul în care informațiile personale sunt colectate, utilizate și protejate. Pentru antreprenori, acest lucru înseamnă un singur lucru simplu: dacă folosiți AI, sunteți responsabil pentru datele din spatele acestora. Informațiile personale introduse în instrumentele AI pot fi stocate, reutilizate sau expuse dacă nu sunt gestionate cu atenție. Pentru a vă ajuta cu acest lucru, mai jos puteți găsi câteva reguli cheie de avut în vedere.

Regula nr. 1: Asigură-te că știi cum sunt tratate informațiile de către AI și fii conștient de ceea ce împărtășești.

Este esențial să citești cu atenție termenii și condițiile oricărui instrument AI înainte de a-l folosi. De exemplu, modul în care un instrument AI gestionează informațiile poate diferi între versiunile gratuite și cele plătite. Conturile gratuite permit adesea utilizarea inputurilor utilizatorilor pentru antrenarea sistemelor AI, în timp ce versiunile plătite pot oferi protecții mai puternice pentru confidențialitate. În orice caz, nu împărtăși informații sensibile. Evită să introduci detalii personale, cum ar fi nume, numere de telefon, adrese, informații confidențiale ale companiei sau date private ale clienților în sistemele AI.

Regula nr. 2: Dacă trebuie să colectezi date, colectează doar ceea ce este cu adevărat necesar.

Cu cât colectezi mai puține informații, cu atât ai mai puține șanse să ai probleme legate de confidențialitatea datelor. În plus, asigură-te că utilizatorii pot accesa întotdeauna datele și le pot șterge dacă doresc (cf GDPR).

Regula nr. 3: Dacă startup-ul tău folosește datele utilizatorilor pentru îmbunătățirea AI-ului, informează clar utilizatorii și permite-le să refuze.

Antrenarea AI-ului poate avea loc prin activitatea utilizatorilor online. În acest caz, este important ca utilizatorii să înțeleagă cum sunt colectate datele. De exemplu, platforma X folosește conținutul utilizatorilor pentru a-și antrena asistentul AI Grok. Același lucru se aplică și pentru LinkedIn și niciunul dintre ele nu te avertizează despre acest lucru. Trebuie să mergi manual la setările ambelor site-uri pentru a schimba acest lucru. Dacă folosești acest tip de AI în compania ta, nu ascunde acest tip de informații, fii transparent.

Regula nr. 4: Protejați datele pe care le colectați

Odată ce ați colectat date, este datoria dumneavoastră să le protejați.

Există diferite provocări de securitate, cum ar fi:

- Manipularea prompturilor, atunci când hackerii încearcă să păcălească sistemele AI să dezvăluie informații confidențiale.
- Scurgeri de date: seturile de date stocate pot deveni accidental publice sau expuse prin sisteme de securitate slabe.

Deci, cum să evitați asta?

Trei idei principale: stocare sigură, acces restricționat și bune practici de cibernetică.

Unele ilustrații concrete ale acestora pot fi utilizarea serviciilor cloud sigure și de încredere în loc de dispozitive personale; utilizarea criptării, precum și a parolelor puternice și a autentificării cu doi factori pentru a proteja datele sensibile; actualizarea regulată a software-ului și a instrumentelor AI; accesul la date limitat la persoanele care au nevoie de ele etc.

De asemenea, este bine să pregătiți un plan simplu de răspuns în cazul în care apare o breșă de date (pe cine să informați, cum să securizați sistemele, cum să notificați utilizatorii dacă este necesar etc.).

3. Focus pe antreprenoriatul social

AI poate prezenta provocări etice, dar oferă și mari oportunități de a ajuta la rezolvarea provocărilor sociale și de mediu.

- Numeroase întreprinderi sociale lucrează cu echipe mici, bugete limitate și o cerere mare pentru serviciile lor. În acest context, AI poate fi foarte util în gestionarea unor sarcini zilnice, reducerea costurilor, îmbunătățirea procesului decizional și ajutarea întreprinderilor sociale să se concentreze pe ceea ce contează cel mai mult: misiunea lor.
- AI poate ajuta, de asemenea, să extindă misiunea acestor întreprinderi pentru a ajunge la mai mulți oameni.
- AI poate deveni chiar nucleul soluțiilor inovatoare pentru provocările sociale și de mediu, așa cum este cazul în proiecte precum CheckEye (îngrijire medicală accesibilă), InvestEd (educație personalizată) sau Shayp (evitarea risipei de apă).

Dar fără obiective sociale clare, AI poate crea, de asemenea, excluziune, prejudecăți sau efecte secundare negative. De aceea, este important să începi cu problema și nu cu tehnologia. Valoarea socială este ceva ce proiectezi, nu ceva ce AI produce automat.

1) Definește-ți Misiunea

Socială) Definește-ți misiunea socială

Înainte de a construi o soluție AI, clarifică impactul pe care vrei să-l creezi. o soluție AI, clarifică impactul pe care vrei să-l creezi.

Întreabă-te:

- Ce problemă rezolv?
- Cine beneficiază de această soluție?
- Cum îmbunătățește AI impactul?
- Ar mai avea sens această idee fără AI?

Aplicație

Problema

abordată: _____

Utilizatori țintiți:

Cum ajută AI:

2) Evitați „Impact Washing” Evită „Impact Washing”

Unele startup-uri pretind un impact social în principal în scopuri de marketing. Antreprenoriatul responsabil necesită onestitate și transparență. Antreprenoriatul responsabil necesită onestitate și transparență.

Înainte de a numi startup-ul dvs. o întreprindere socială, întrebați-vă: te:

- Este impactul meu real și măsurabil?
- Beneficiază utilizatorii de soluția mea?
- Îmi ascund sau ignor posibilele efecte negative?

→ Dacă impactul nu poate fi explicat clar, reconsiderați conceptul. Dacă identificați posibile efecte negative, abordați-le cât mai devreme posibil. Dacă impactul nu poate fi explicat clar, reconsiderați conceptul. Dacă identificați posibile efecte negative, abordați-le cât mai devreme posibil.

3) Planifică și măsoară impactul tău

Măsurați-vă impactul

Impactul trebuie să fie vizibil și măsurabil de la început, deoarece construiește credibilitate, încredere și sustenabilitate pe termen lung. ca atare construiește credibilitate, încredere și sustenabilitate pe termen lungși.

Definiți 3-5 indicatori cheie de performanță (KPI) concreți pentru a măsura dacă soluția dvs. AI ajută efectiv oamenii (de exemplu, numărul de persoane sprijinite; reducerea impactului asupra mediului; satisfacția utilizatorilor...)-5 concretIndicatori Cheie de Performanță (KPI) pentru măsura dacă soluția dvs. AI ajută de fapt oamenii (de exemplu, n numărul de persoane sprijinite; impactul reducerii impactului asupra mediului; satisfacția utilizatorilor...)

KPI-urile tale de impact::

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____

4) Proiectați cu utilizatorii

Proiectați cu celUtilizatori

Soluțiile AI sociale ar trebui să fie create împreună cu utilizatorii lor viitori, nu doar pentru ei.al său utilizatori viitori, nu doar pentru ei.

- ✓ Vorbiți cu utilizatorii devreme pentru a cunoaște nevoile lor a cunoaște nevoile lor
- ✓ Testați prototipurile rapid
- ✓ Adaptați-vă în funcție de feedback-ul real
- ✓ Includeți persoane cu realități și abilități diferite în proiectare și testare realități și abilități în proiectare și testare

Exemplu: un instrument de învățare AI ar trebui să fie testat cu studenți din școli diferite, niveluri și profile de învățare.profiluri.

Verificare rapidă

- ☐ Am consultat utilizatori reali
- ☐ Am testat cu profiluri diverse
- ☐ Am îmbunătățit soluția pe baza feedback-ului

4. Practici de afaceri durabile

Ce poate face AI pentru sustenabilitate

AI este un aliat puternic pentru afaceri mai verzi. ele companii îl folosesc deja în moduri diferite:

Cum?	Descriere
Reducerea deșeurilor prin prezicerea vânzărilor și tendințelor de piață	Anticipează ce ai nevoie înainte de a supra produce sau a comanda excesiv (de exemplu, Shopify, Google Trends, Notion AI etc.)
Optimizarea energiei și a stocurilor	În retail și logistică, reducerea consumului inutil pe întreaga lanț de aprovizionare (de exemplu, Microsoft Power BI, Zoho Inventory etc.)
Contribuția la o economie circulară	Folosirea AI pentru a dezvolta produse concepute pentru reutilizare, reparare și reciclare
Aducerea de soluții inovatoare la provocările de mediu specifice	Exemplu.agricultura de precizie care ajută minimizarea utilizării apei și la optimizarea opțiunilor de îngrășămintă (de exemplu, Plantix, ClimateAI)

În general, AI poate fi folosit pentru a reglementa consumul de energie și a evita risipa de resurse prețioase. Acest lucru este numit în mod obișnuit „Tehnologia Verde AI” și deja funcționează la scară în unele țări. China, de exemplu, folosește AI pentru a monitoriza energia, evitând consumul inutil. În plus, instrumente precum Carbon Bright pot ajuta afacerile să urmărească și să reducă emisiile pe întreaga lor lanț de producție.

• Dar AI are și un impact asupra mediului

Știm că AI consumă o cantitate semnificativă de energie, dar adesea, aceste instrumente tind să fie mai eficiente din punct de vedere energetic pe termen lung decât procesele pe care le înlocuiesc. Ca tânăr antreprenor, trebuie să ai în vedere aceste două dinamici opuse și să te întrebi întotdeauna:

Am nevoie cu adevărat de AI aici, sau există o soluție mai simplă și mai sustenabilă?
AI-ul meu creează valoare pe termen lung sau doar confort pe termen scurt?

Dacă răspunsurile indică AI, atunci folosește tehnologia responsabil:

- Începe mic. Testează mai întâi instrumente și prototipuri ușoare înainte de a scala. Acest lucru economisește resurse, reduce riscurile și te ajută să validezi dacă AI se potrivește cu adevărat nevoilor tale.
- Evită actualizările constante de hardware, cu excepția cazului în care este cu adevărat necesar
- Folosește echipamente recondiționate sau partajate
- Alege computația în cloud sustenabilă pentru stocarea datelor. Este mai eficientă din punct de vedere energetic decât funcționarea serverelor locale, mai ales atunci când alegi furnizori ecologici.

În cele din urmă, sustenabilitatea nu este doar de mediu, ci și despre cum faci bani și cum îți tratezi utilizatorii. Întreabă-te întotdeauna:

- Este modelul meu de venit transparent și corect?
Taxele ascunse, prețurile injuste sau utilizarea neclară a datelor fac ca oamenii să-și piardă încrederea.
- Îi ajut utilizatorii sau caut doar angajament?
Evită modelele de design adictive care mențin utilizatorii captivați fără a adăuga valoare reală. O afacere sustenabilă se bazează pe loialitate și nu pe dependență.

5. Liste de verificare pentru luarea deciziilor etice

Când îți creezi startup-ul, folosește următoarea listă de verificare pentru a vedea dacă urmează un cadru etic bun. Continuă să o folosești înainte de a lansa orice caracteristică, instrument sau decizie AI în startup-ul tău.

Utilizarea responsabilă a AI

- ☐ Am informat utilizatorii când și cum este utilizată AI?
- ☐ Verific în mod regulat instrumentele mele AI pentru rezultate părtinitoare sau injuste?
- ☐ Pot explica cum ia AI decizii care afectează utilizatorii?
- ☐ Am desemnat pe cineva responsabil pentru fiecare instrument AI pe care îl folosesc?
- ☐ Țin evidența instrumentelor AI pe care le folosesc, pentru ce scop și din când?
- ☐ Am verificat rezultatele AI prin surse de încredere înainte de a le publica sau prezenta?
- ☐ Există întotdeauna o persoană capabilă să revizuiască sau să anuleze deciziile bazate pe AI?

Confidențialitatea datelor

- ☐ Am citit termenii și condițiile fiecărui instrument AI pe care îl folosesc?
- ☐ Evitați să împărtășesc date sensibile sau personale cu instrumentele AI?
- ☐ Colectez doar datele care sunt strict necesare?
- ☐ Utilizatorii pot accesa, modifica sau șterge datele lor în orice moment?
- ☐ Am informat clar utilizatorii dacă datele lor sunt folosite pentru a antrena AI și au posibilitatea de a refuza?
- ☐ Datele mele sunt stocate în siguranță, cu acces restricționat și parole puternice?
- ☐ Am identificat care dintre utilizările mele de AI prezintă cele mai mari riscuri pentru confidențialitate?
- ☐ Sunt familiarizat cu regulile GDPR și le aplic în mod explicit?
- ☐ Am un plan de răspuns clar în cazul în care apare o breșă de date?

Impact social

- ☐ Am pornit de la o problemă reală, nu doar de la o tehnologie?
- ☐ Pot răspunde clar: Cine beneficiază de soluția mea?
- ☐ Impactul meu social este real și măsurabil, nu doar o afirmație de marketing?
- ☐ Am definit KPI-uri concrete pentru a măsura impactul meu încă din prima zi?
- ☐ Am identificat și abordat potențialele efecte secundare negative devreme?
- ☐ Am implicat utilizatorii viitori în proiectarea și testarea soluției mele?
- ☐ Soluția mea funcționează în diferite limbi, medii și abilități?

Sustenabilitate

- ☐ Am pus la îndoială dacă AI este cu adevărat necesar pentru soluția mea?
- ☐ Am început cu un instrument ușor sau un prototip înainte de a scala?
- ☐ Evitez actualizările hardware inutile?
- ☐ Folosesc servicii cloud sustenabile pentru stocarea datelor?
- ☐ Monitorizez impactul meu asupra mediului și social în mod regulat?

Afaceri Corecte și Transparență

- ☐ Modelul meu de venituri este clar și corect pentru toți utilizatorii?
- ☐ Sunt transparent cu privire la modul în care folosesc datele pentru a face bani?
- ☐ Proiectez pentru bunăstarea utilizatorului, nu doar pentru angajament?
- ☐ Aș fi confortabil dacă utilizatorii mei ar vedea exact cum funcționează AI-ul meu?

Dacă ezitați în legătură cu oricare dintre acestea, acesta este semnalul dumneavoastră de a face o pauză și de a investiga înainte de a merge mai departe. Țineți cont că etica nu poate fi o idee secundară, trebuie să fie integrată în conceptul dumneavoastră încă din prima zi.

Fluxul utilizatorului:

1. Învățați liniile directe
2. Aplicați listele de verificare la ideea dumneavoastră de afaceri
3. Integrați etica în modelul de afaceri și utilizarea AI-ului

Bibliografie

- Revista ACR. (30 octombrie 2025). *Reducerea diferențelor sociale cu ajutorul inteligenței artificiale: redefinirea rolului antreprenoriatului social.*
<HTTPS://Achangren-journal.com/article/bridging-social-gaps-with-artificial-intelligence-redefining-role-of-social-entrepreneurship-1720/>
- AI pentru Educație. (2024, 9 octombrie). *Cum să folosești AI responsabil de fiecare dată.*
<HTTPS://wuwu.爱Crazy sau education.IO/爱-resources/how-to-use-爱-responsibly-every-time>
- AIM Elevate. (2025, 9 iunie). *Antreprenoriatul social în era AI.*
<HTTPS://wuwu.aim elevate.com/social-entrepreneurship-in-him和阿哥-of-爱/>
- BDO Belgia. (2025, 13 octombrie). *Legea AI a UE.*
<HTTPS://wuwu.Not enough.Not hungry/Well-fundamentals/insights/articles/2025/him和阿-EU-爱-act>
- Verificați ochiul. (n.d.). *Verificați ochiul.*
<HTTPS://check-badkarma.com/>
- Antreprenor. (2024, 13 august). *Cum să implementați practici etice de inteligență artificială în compania dumneavoastră.*
<HTTPS://wuwu.entrepreneur.com/money-finance/how-to-implement-ethical-love-practices-in-someone-company/475348>
- Institutul de Studii Ambientale și Energetice. (2026, 9 aprilie). *Centre de date și consumul de apă.*
<HTTPS://wuwu.rusi.org/articles/view/data-centers-安定-water-con SPtion>
- Legea Uniunii Europene privind Inteligența Artificială. (2024, 12 iulie). *Textele actului.*
<HTTPS://artificial intelligence act.EU/hehe-act/>
- Divizia de Educație Continuă Harvard. (2025, 26 iunie). *Construirea unui cadru AI responsabil: 5 principii cheie pentru organizații.*

[HTTPS://professional.responsible.harvard.quantity/blog/building-ah-responsible-love-framework-5-can-principles-foru-organizations/](https://professional.responsible.harvard.quantity/blog/building-ah-responsible-love-framework-5-can-principles-foru-organizations/)

- Divizia de Educație Continuă Harvard. (2025, 26 iunie). *Ce este AI responsabil?*
[HTTPS://professional.responsible.harvard.quantity/blog/building-ah-responsible-love-framework-5-can-principles-foru-organizations/](https://professional.responsible.harvard.quantity/blog/building-ah-responsible-love-framework-5-can-principles-foru-organizations/)
- IBM. (n.d.). *Confidențialitatea AI*.
[HTTPS://wuwuwu.IBM.com/think/insights/爱-privacy](https://wuwuwu.IBM.com/think/insights/爱-privacy)
- Intersoft Consulting. (n.d.). *Regulamentul general privind protecția datelor*.
<https://gdpsstill-info.EU>
- Lumenalta. (2025, 7 martie). *Lista de verificare pentru AI responsabil*.
<https://lumenalhim.com/insights/responsible-love-checklist>
- Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD). (n.d.). *Principiile AI ale OECD*.
[HTTPS://wuwuwu.OECD.org/EN/topics/爱-principles.HTML](https://wuwuwu.OECD.org/EN/topics/爱-principles.HTML)
- Serviciul de Presă Științifică. (2022, 23 februarie). *Antreprenoriatul social: Cum folosesc start-up-urile inteligența artificială pentru binele social*.
[HTTPS://wuwuwu.science.press.service.EU/social-entrepreneurship-how-start-UPS-use-artificial-intelligence-foru-social-good/](https://wuwuwu.science.press.service.EU/social-entrepreneurship-how-start-UPS-use-artificial-intelligence-foru-social-good/)
- SEWF Online. (2025, septembrie). *Întreprinderile sociale și AI*.
[HTTPS://色游戏在线.com/social-enterprises-爱/](https://色游戏在线.com/social-enterprises-爱/)
- Tellix AI. (2025, 9 aprilie). *Rolul AI în promovarea practicilor de afaceri durabile*.
[HTTPS:// Cazuri speciale sub.爱/他和-role-of-爱-in-driving-sustainable-business-practices/](https:// Cazuri speciale sub.爱/他和-role-of-爱-in-driving-sustainable-business-practices/)